EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 12.09.2007
KOM(2007) 507 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

En strategi för de yttersta randområdena: uppnådda resultat och framtidsutsikter

{SEK(2007) 1112}

INNEHÅLL

1. Inledning ... 3

2. Utvecklingen hittills ... 4

3. Nästa steg: utnyttja de möjligheter som strategin från 2004 skapat ... 5

3.1. Förbättra tillgängligheten och minska effekterna av andra begränsningar för de yttersta randområdena ... 5

3.2. Öka de yttersta randområdenas konkurrenskraft ... 5

3.3. Stärka handlingsplanen för ett utvidgat grannskap ... 7

3.4. Stödja instrument som motverkar effekterna av områdenas svårigheter ... 9

4. Framtidsutsikter ... 10

4.1. Klimatförändringsproblemet ... 10

4.2. Konsekvenserna av befolkningsutvecklingen och migration ... 11

4.3. Jordbruket i de yttersta randområdena ... 12

4.4. De yttersta randområdenas roll i EU:s havspolitik ... 12

5. Slutsatser ... 13

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

En strategi för de yttersta randområdena: uppnådda resultat och framtidsutsikter

1. INLEDNING

I artikel 299.2 i EG-fördraget och de två meddelanden som antogs av kommissionen 2004[1] framhålls behovet av att beakta de yttersta randområdenas särdrag[2] och införa en genuin europeisk strategi för att stödja dessa områden.

Denna strategi består av tre huvuddelar: att förbättra tillgängligheten och minska effekterna av andra begränsningar för de yttersta randområdena, att göra dessa områden mer konkurrenskraftiga samt att stärka den regionala integrationen. Strategin bygger på ett aktivt partnerskap mellan de europeiska institutionerna, medlemsstaterna och de yttersta randområdena.

Den första bedömningen efter tre års arbete med att genomföra strategin är hoppingivande. Många åtgärder har vidtagits på en rad olika gemenskapspolitiska områden, och de yttersta randområdenas ekonomiska och sociala situation har förbättrats.

Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén har godkänt strategin och har uppmanat kommissionen att genomföra den i praktiken[3]. Kommissionen föreslår därför att strategin från 2004 kompletteras med nya åtgärder som kan vidtas på kort sikt.

Kommissionen avser också att inleda en debatt om strategins framtid på längre sikt. Den behöver uppdateras och förbättras för att man bättre ska kunna tackla de allvarliga problem som de yttersta randområdena kommer att stå inför under de kommande åren. Kommissionen kommer i detta syfte att genomföra ett samråd och sedan utarbeta ett meddelande som markerar en ny fas i utvecklingen av strategin för de yttersta randområdena.

I detta meddelande

– görs en bedömning av genomförandet av strategin sedan 2004 (en detaljerad beskrivning ges i det bifogade arbetsdokumentet)[4],

– läggs åtgärder på kort sikt fram för ett fullständigt genomförande av strategin från 2004,

---

1 KOM(2004) 343 ; KOM(2004) 543.

2 De yttersta randområdena (Azorerna, Madeira, Kanarieöarna och de fyra franska utomeuropeiska departementen) står inför särskilda problem som behandlas i fördraget, dvs. deras avlägsna belägenhet, ökaraktär, ringa storlek, besvärliga terräng- och klimatförhållanden samt ekonomiska beroende av ett fåtal produkter.

3 Europaparlamentets resolution av den 28 september 2005 om ett starkare partnerskap för de yttersta randområdena – A60246/2005. EUT C 227E, 21.9.2006, s.110.

4 SEK(2007) 1112.

– inleds en debatt om konsekvenserna på lång sikt, med hänvisning till de huvudteman som är särskilt känsliga frågor för de yttersta randområdena: klimatförändringar, befolkningsutveckling och migrationsfrågor, jordbruk samt EU:s havspolitik.

2. UTVECKLINGEN HITTILLS

De senaste tre åren har varit mycket viktiga för genomförandet av den europeiska strategin för de yttersta randområdena. Alla nyckelinstrument för ekonomisk och social utveckling i dessa områden har omarbetats. Några exempel på detta är följande:

– Den reviderade sammanhållningspolitiken med särskilda anslag för att täcka merkostnader som hänger samman med de svårigheter som anges i artikel 299.2 i fördraget.

– Särskilda bestämmelser för de yttersta randområdena inom ramen för reformen av organisationerna av marknaderna för socker och bananer.

– Förmånsbehandling av de yttersta randområdena när det gäller de nya riktlinjerna för nationellt regionalstöd.

– Ett särskilt initiativ inom det sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling för att ta till vara forskningspotentialen i de yttersta randområdena och integrera dem bättre i det europeiska området för forskningsverksamhet.

De flesta av de övriga initiativ som rekommenderades i meddelandena från 2004 har dessutom genomförts[5].

De många gemenskapsåtgärder som vidtas för att stödja de yttersta randområdena visar att kommissionen har för avsikt att beakta de yttersta randområdenas särdrag vid genomförandet av gemenskapspolitiken. Gemenskapens arbete i och för dessa områden präglas av ett tvärsektoriellt tänkande och en helhetssyn, särskilt tack vare den samlade insats som gjorts av kommissionens avdelningar. Förbättrad tillgänglighet, ökad konkurrenskraft och ökad regional integration är fortfarande en viktig fråga – och samtidigt ett bra svar på frågan om vilka utvecklingsprioriteringar som gäller i dessa områden. Även om strategin kommer att bidra till att förbättra den socioekonomiska situationen i de yttersta randområdena[6] kan gemenskapens stödåtgärder förbättras, särskilt för att se till att gemenskapens insatser blir mer konsekventa.

Vissa av de initiativ som lades fram 2004 är fortfarande under utveckling. Det gäller särskilt insatserna för att integrera de yttersta randområdena i det europeiska området för forskningsverksamhet och anpassa tjänsterna av allmänt ekonomiskt intresse till de lokala marknadernas behov. Dessutom är det viktigt att se till att de nya möjligheterna att förbättra samordningen mellan ERUF och EUF tas till vara. Strategin måste därför nu börja uppvisa resultat så att alla de möjligheter som skapats genom strategin från 2004 utnyttjas.

---

5 En uttömmande bedömning av strategin från 2004 – lagstiftning och andra åtgärder – ges i det arbetsdokument som finns som bilaga till detta meddelande.

6 Jfr s. 20 i arbetsdokumentet.

3. NÄSTA STEG: UTNYTTJA DE MÖJLIGHETER SOM STRATEGIN FRÅN 2004 SKAPAT

Utöver de åtgärder som vidtagits sedan 2004 avser kommissionen att stärka alla delar av strategin genom kompletterande åtgärder.

3.1. Förbättra tillgängligheten och minska effekterna av andra begränsningar för de yttersta randområdena

Följande åtgärder kan bidra till att detta mål uppnås:

– Utnyttja möjligheten att tilldela särskilda anslag för merkostnader för transporter och ny informations- och kommunikationsteknik.

– Fortsatta insatser för att sprida bredband till dessa områden, särskilt via ERUF:s operativa program.

– Utnyttja möjligheterna i samband med genomförandet av programmen TEN-T, TEN-E och Marco Polo II.

– Bedöma de yttersta randområdenas särskilda behov vid utarbetandet av rapporten om genomförandet av Posei-programmet.

3.2. Öka de yttersta randområdenas konkurrenskraft

Det finns flera instrument som kan stärka de yttersta randområdenas konkurrenskraft:

Sammanhållningspolitiken

De yttersta randområdenas svaga konkurrenskraft innebär att det krävs särskilda insatser inom ramen för sammanhållningspolitiken. De operativa programmen för såväl ERUF som EUF för perioden 2007–2013, initiativet ”Regioner för ekonomisk förändring”[7] och tekniskt stöd på kommissionens initiativ[8] bör bidra till att stärka de yttersta randområdenas konkurrenskraft inom ramen för Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning och gemenskapens strategiska riktlinjer. Åtgärder bör vidtas i följande syfte:

– Utarbeta en genuin partnerskapsstrategi för regional innovation[9] som främst ska genomföras av centrum för spetskompetens och konkurrenskraft, samt stärka forskning, teknisk utveckling och telekommunikationsinfrastrukturen.

– Bidra till att stärka humankapitalet genom reformer av utbildningssystemen och utnyttja forsknings- och innovationspotentialen. Man bör se till att den utbildning som erbjuds motsvarar de planerade insatserna på de områden som framhålls i kommissionens strategi för de yttersta randområdena, dvs. jordbruk och miljö, förnybar energi, transport, telekommunikationer och turism.

---

7 http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm

8 Artikel 45 i förordning nr 1083/2006.

9 De erfarenheter som gjordes med de regionala innovationsstrategierna, de regionala initiativen för informationssamhället (1994–1999) och de regionala programmen för innovativa åtgärder (PRAI, 2000–2006) som samfinansierades av ERUF bör tas till vara. Genom dessa program kunde sex av de yttersta randområdena testa nya idéer och metoder anpassade till deras situation, vilka utarbetades och genomfördes i partnerskap mer nyckelaktörer på det regionala planet.

– Öka användningen av förnybara energikällor (biomassa inbegripet hushållsavfall, geotermisk energi, vågenergi, solenergi och vindkraft) och förbättra de yttersta randområdenas energibalans för att minska deras beroende av utomstående källor.

– Se till att den biologiska mångfalden beaktas vid utformningen av utvecklingsprojekt, särskilt genom åtgärder som syftar till att bevara livsmiljöer och arter.

– Främja en hållbar ekonomisk utveckling genom att främja åtgärder för att skydda den biologiska mångfalden, som ofta är mycket stor och en viktig ekonomisk tillgång för de yttersta randområdena. Detta kommer också att bidra till EU:s uttalade mål att senast 2010 stoppa utvecklingen mot minskad biologisk mångfald.

– Stödja modernisering och stärka den lokala produktionsbasen genom att t.ex. inrätta kvalitets- och miljöhanteringssystem för små och medelstora företag (”miljöinnovation”), utveckla arbetstagarnas och företagarnas kompetens i anpassningssyfte samt främja företagaranda och nyföretagande.

– Främja god konkurrenskraft och en hållbar utveckling inom turismsektorn, särskilt genom att stödja en hållbar förvaltning av turistorter.

– Stärka finansieringstekniska instrument och underlätta tillgången till finansiering för små och medelstora företag och mikroföretag i dessa områden, särskilt inom ramen för initiativen Jeremie och Jessica.

– Stärka städernas roll för att främja en flexibel lokal ekonomi som omfattar industri, tjänster, fritid och turism via integrerade tätortsprogram och tätortsinitiativ i de yttersta randområdena, t.ex. inom Urbact-programmet för stöd till tätorter.

– Underlätta tillgången till jobb och långsiktig integration på arbetsmarknaden för arbetslösa och personer som står utanför arbetskraften samt stärka integrationen av svaga grupper i samhället.

Ramprogrammen

Följande ramprogram för gemenskapen kan användas för att stärka ekonomins konkurrenskraft i de yttersta randområdena:

– Det erkännande av de yttersta randområdenas särdrag som ges inom de särskilda programmen i det sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling (särskilt programmet Kapacitet) bör utnyttjas till fullo och stärkas genom att potentialen hos dessa områden beaktas inom vissa delar av programmet Samarbete – t.ex. energi, naturrisker som hänger samman med klimatförändringarna samt subtropiskt jordbruk och fiske samt vattenbruk.

– Ramprogrammet för innovation och konkurrenskraft har vissa mycket relevanta finansieringsmöjligheter som bör utnyttjas (miljöinnovation, användning av informationsteknik, spridning av förnybar energi och förbättrad energieffektivitet).

– Programmet för livslångt lärande[10] bör stimulera utbyte, samarbete och rörlighet mellan utbildningssystemen i gemenskapen[11] samtidigt som de yttersta randområdenas prioriteringar beaktas.

Tjänster av allmänt ekonomiskt intresse

När det gäller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i dessa områden kommer kommissionen även i fortsättningen att beakta såväl områdenas särdrag som en detaljerad analys av den berörda marknaden. Om det visar sig att det blir dyrare för dessa områden än för andra regioner att tillhandahålla sådana tjänster ska finansieringen ske enligt tillämpliga bestämmelser för statligt stöd, som föreskriver att sådana kostnader ska ersättas fullt ut. De berörda medlemsstaterna uppmanas att beakta områdenas särdrag – t.ex. isolerade system, stora avstånd och geografisk spridning – när villkoren för tillgång till samhällsomfattande tjänster fastställs.

3.3. Stärka handlingsplanen för ett utvidgat grannskap

Åtgärder för att stärka de yttersta randområdenas regionala integration i grannskapet är ett nytt grepp i strategin från 2004 som har medfört tydliga förbättringar. Dessa insatser behöver dock stärkas genom att man engagerar såväl offentliga och privata aktörer på det lokala planet som berörda medlemsstater. Dialog mellan regioner och deras grannländer – särskilt länderna i Afrika, Västindien och Stilla havet (AVS) samt utomeuropeiska länder och territorier (ULT)[12] som ingått associeringsavtal med EU – är ett verktyg för att föra detta arbete framåt.

Det finns redan vissa åtgärder som kan användas för att arbeta för detta prioriterade mål:

Se till att de yttersta randområdenas särdrag beaktas i avtalen om ekonomiskt partnerskap

Kommissionen vill **bidra till att affärsmöjligheterna utnyttjas fullt ut** och till att den regionala handeln **mellan AVS-länderna och de yttersta randområdena** intensifieras och planerar därför att vidta särskilda åtgärder för att se till att frågor som särskilt berör de yttersta randområdena (och som påtalats av medlemsstaterna) beaktas i avtalen om ekonomiskt partnerskap. Åtgärderna kommer att vara i linje med förhandlingsförfarandena för avtal om ekonomiskt partnerskap och WTO-bestämmelserna och kommer att anpassas till respektive region.

Det gäller t.ex. alla slag av åtgärder som kan påskynda integrationen av de yttersta randområdena i den regionala handeln och åtgärder som behövs för att göra marknaderna i dessa områden och vissa produkter mindre sårbara. Kommissionen vill också framhålla att affärsförbindelserna mellan AVS-länderna och de yttersta randområdena inte bara består av handel med varor och att åtgärderna bör bidra till att stärka förbindelserna mellan dem på alla områden som omfattas av avtalen om ekonomiskt partnerskap.

Samordning av finansiella instrument

---

10 Europaparlamentets och rådets beslut nr 1720/2006/EG av den 15 november 2006 om inrättande av ett handlingsprogram för livslångt lärande, EUT L 327, 24.11.2006, s. 45.

11 Minimikraven i fråga om rörlighet för att få tillgång till sektoriella underprogram som Comenius och Grundtvig tillämpas mer flexibelt på de yttersta randområdena än på andra regioner i EU.

12 Se förteckning över utomeuropeiska länder och territorier i bilaga II i EG-fördraget.

På grundval av dialogen med AVS-länderna och utomeuropeiska länder och territorier inom ramen för det tionde EUF-programmet uppmanas alla partner att utnyttja de konkreta möjligheter som en samlad programplanering för EUF och ERUF kan ge tillsammans med parallella samfinansieringsmekanismer när det gäller att upprätta samarbetsstrukturer på nationell och regional nivå.

Kommissionen kommer att undersöka vilka möjligheter det finns att få till stånd samordning mellan ERUF-programmen för Franska Guyana och det geografiska programmet ”Brasilien”, som finansieras via instrumentet för utvecklingssamarbete[13].

Stärka sjöförbindelserna mellan de yttersta randområdena och grannländer utanför EU

I samband med införandet av riktlinjer för luftfarten konstaterades det nyligen att kraven på rörlighet och transporter mellan de yttersta randområdena och länder utanför EU och utomeuropeiska länder och territorier måste beaktas i den gemensamma transportpolitiken i syfte att minska områdenas isolering. Att de yttersta randområdena på detta sätt ”öppnas” bör kompletteras med en liknande strategi för sjöfarten, så att statligt stöd kan ges till företag som startar linjer mellan dessa områden och grannländer utanför EU.

Främja att de yttersta randområdena och länder utanför EU deltar gemensamt i forskningsnätverk och gemenskapens ramprogram

Genom att forskningsnätverket RedCLARA stärks via @LIS II-programmet[14] och genom att länderna i Västindien gradvis kan integreras i detta nätverk skapas nya möjligheter för yttre randområden som Guadeloupe, Franska Guyana och Martinique. Detta kommer att stärka förbindelserna mellan dessa områden och forskare i närliggande utomeuropeiska länder och territorier och knyta dem närmare till den europeiska kontinenten genom Alice-projektet med hjälp av en billigare höghastighetslänk.

När avtal om ekonomiskt partnerskap förhandlas fram kommer kommissionen att uppmuntra AVS-länderna och de yttersta randområdena att delta i samarbetsprojekt och gemensamt delta i det sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling, ramprogrammet för innovation och konkurrenskraft och programmet för livslångt lärande.

Det strategiska stödprogrammet för informations- och kommunikationsteknik (IKT) inom ramprogrammet för innovation och konkurrenskraft syftar till att stärka innovationsverksamheten och konkurrenskraften genom att främja en mer utbredd och effektivare användning av denna teknik bland medborgare, offentliga myndigheter och inom den privata sektorn, särskilt små och medelstora företag. De yttersta randområdena uppmanas att utnyttja de finansieringsmöjligheter som står till buds för att utveckla eller utvidga nationella, regionala eller lokala initiativ på IKT-området.

Se till att de yttersta randområdenas särdrag beaktas i migrationspolitiken

Följande åtgärder kan övervägas:

---

13 Artikel 18.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1905/2006 av den 18 december 2006 om upprättande av ett finansieringsinstrument för utvecklingssamarbete, EUT L 378, 27.12.2006, s. 41.

14 Webbplatsen för RedClara-nätverket: www.redclara.net

– Samordna ERUF-programmen för europeiskt regionalt samarbete med det tionde EUF-programmet, där migration är ett av de nya prioriteringsområdena för samarbetet mellan AVS-länderna och EU.

– Se till att de yttersta randområdenas särskilda behov beaktas i temaprogrammet ”Migration och asyl” inom finansieringsinstrumentet för utvecklingssamarbete och ekonomiskt samarbete[15], särskilt för att bidra till effektiv hantering av migration till dessa områden både genom åtgärder mot illegal invandring och åtgärder som främjar arbetskraftens rörlighet samt för att bidra till att migrationen till de yttersta randområdena stöder en hållbar utveckling i migranternas hemländer.

– Särskilt via integrationsfonden[16] stödja de åtgärder som vidtas av medlemsstaterna för att styra de reguljära migrationsflödena och integrera invandrare; de kan t.ex. underlätta utfärdandet av visum i de yttersta randområdena, särskilt när det gäller tillfälliga vistelser för företagare och personer som deltar i utbildning.

– Med hjälp av den framtida Europeiska återvändandefonden stödja program för återvändande och i viss utsträckning återintegrering av personer som vistas illegalt i de yttersta randområdena.

– Med hjälp av Europeiska fonden för de yttre gränserna och genom en utvidgning av den europeiska gränsförvaltningsbyrån (Frontex) stödja användningen av modern övervakningsteknik, utbildning för gränskontrolltjänstemän och/eller uppbyggnad av infrastruktur vid gränsövergångar som en omedelbar insats mot de mest överhängande problemen i samband med gränskontroll och gränsövervakning.

– Konsolidera grunden för insatser på detta område genom att undersöka hur migrationen påverkar den ekonomiska, sociala och regionala sammanhållningen i de yttersta randområdena. De allmänna åtgärder som vidtas i de regioner som mest berörs av migrationsfrågor måste utvärderas och förslag om eventuella ändringar läggas fram.

3.4. Instrument för att motverka hämmande utveckling

Reformen av gemenskapens viktigaste politikområden innebär dels att de yttersta randområdena under perioden 2007–2013 anslås betydande medel för att motverka effekterna av de faktorer som enligt fördraget varaktigt hämmar utvecklingen i dessa områden, dels att strategin för detta anpassas bättre till områdenas särskilda behov.

De yttersta randområdenas utveckling handlar inte bara om ”merkostnader”, men bland de olika sätt som står till buds för att göra åtgärderna mer verkningsfulla bör nämnas riktlinjerna för beräkning av kvantifierbara effekter av områdenas särskilda svårigheter, som dock ännu inte slutförts. Partnerskapen har fortsatt att utarbeta dessa riktlinjer i syfte att systematisera de faktorer som ligger bakom de yttersta randområdenas situation och de effekter som dessa svårigheter för med sig, vilket har lett till en bättre bedömning av dessa svårigheter. Kommissionen avser att formalisera dessa resultat som kommer att få formen av riktlinjer som antas av kollegiet. Riktlinjerna kommer dock inte att vara den enda utgångspunkten för

---

15 Artikel 18.3 i förordningen om inrättande av finansieringsinstrumentet för utvecklingssamarbete och ekonomiskt samarbete.

16 Endast de yttersta randområdena i Schengenområdet (Azorerna, Madeira och Kanarieöarna) kan få bidrag från Frontex för förvaltning av de yttre gränserna, återvändande, integration och tekniskt stöd.

utvärderingen av gemenskapens insatser, eftersom medlemsstaterna också kan lägga fram alternativa eller kompletterande instrument för kommissionen.

För att dessa riktlinjer och de instrument som utarbetas av medlemsstaterna ska kunna genomföras krävs tillgång till uppgifter som gör det möjligt att beräkna merkostnader. Till viss del finns sådana uppgifter redan tillgängliga, men i fråga om uppgiftsinsamling behöver man fortfarande få till stånd ett samarbete mellan medlemsstaterna. Det kommer att behövas en övergångsperiod för genomförandet av riktlinjerna och de nationella instrumenten för att bygga upp den statistiska kapacitet som krävs.

4. FRAMTIDSUTSIKTER

De yttersta randområdena tillhör inte längre de fattigaste regionerna i det utvidgade EU, men de påverkas fortfarande av faktorer som på grund av sin bestående natur och sammanlagda verkan hämmar områdenas utveckling. Arbetet för att anpassa särskilda gemenskapspolitiska riktlinjer och stödåtgärder måste därför drivas vidare, men insatserna måste åtföljas av lämpliga instrument som t.ex. en förbättrad bedömning av gemenskapspolitiken.

Kommissionen avser att inleda en omedelbar debatt med sina partner för att diskutera EU:s strategi för de yttersta randområdena i framtiden[17]. Kommissionen har i detta syfte fastställt minst tre frågor som kommer att få betydande konsekvenser för de yttersta randområdena både inom den närmaste framtiden och på lite längre sikt. Dessa frågor, som spänner över de tre delarna av strategin från 2004 och är prioriterade punkter på EU:s agenda[18], har fått en avgörande betydelse för dessa områden.

4.1. Klimatförändringsproblemet

Motåtgärder och anpassningsåtgärder när det gäller klimatförändringsproblemet är viktiga prioriteringar för de yttersta randområdena med tanke på deras geografiska läge och sårbarhet. Effekterna av klimatförändringarna i form av t.ex. stigande havsnivåer innebär ett hot för jordbruket, turismen, vattenresurserna, ekosystemen och den biologiska mångfalden i dessa områden. Extrema väderförhållanden (orkaner, cykloner, torka, översvämningar osv.) kommer sannolikt att bli allt vanligare och påverka de tre delarna av strategin från 2004:

– Tillgänglighet: de yttersta randområdena är helt beroende av lufttransport när det gäller passagerartrafik. Detta får direkta konsekvenser för invånarnas rörlighet jämfört med personer som är bosatta i andra regioner i EU och gör det dessutom svårare för turister och aktörer som bidrar till socioekonomisk utveckling att ta sig till och från dessa områden.

– Konkurrenskraft: de yttersta randområdena har särskilda förnybara energikällor. Azorerna[19] och det pågående projektet på ön El Hierro på Kanarieöarna[20] är exempel på hur endogena energikällor används för att begränsa koldioxidutsläppen.

---

17 Utan att föregripa resultaten av EU:s budgetöversyn.

18 Europeiska rådets slutsatser av den 8–9 mars 2007, kommissionens meddelande ”Årlig politisk strategi för 2008”, KOM(2007) 65.

19 På Azorerna täcks 35 % av den lokala energiförbrukningen av förnybara energikällor.

20 El Hierro-projektet syftar till att uppnå självförsörjning på energiområden för ön genom förnybar energi.

– Regional integration: vissa av de yttersta randområden har utvecklat samarbetsmekanismer inom sina geografiska områden för att övervaka naturrisker och begränsa deras effekter.

Kommissionen uppmanar sina partner att diskutera följande frågor:

Vilka åtgärder behövs för att förebygga att målet minskade utsläpp får negativa konsekvenser för tillgängligheten, ekonomin och medborgarna i de yttersta randområdena? Vilka kriterier bör införas för att se till att detta beaktas i de förhandsbedömningar som görs?

Hur kan vi på bästa sätt utnyttja de nya möjligheter som kampen mot klimatförändringarna skapar för de yttersta randområdena tack vare deras naturtillgångar (geotermisk energi, biomassa, biologisk mångfald osv.) för att förbättra deras energibalans och stärka deras konkurrenskraft, exempelvis genom utveckling av och forskning om förnybar energi?

Hur ska vi arbeta för att uppnå självförsörjning på energiområdet genom att möjligheterna att spara energi utnyttjas fullt ut? Vilka sektorer utöver byggnad och transport berörs främst av detta?

Vilka nya verktyg kan utvecklas för att förbättra systemen för förebyggande när det gäller naturrisker genom ett samarbete med grannländer utanför EU och utomeuropeiska länder och territorier?

4.2. Konsekvenserna av befolkningsutvecklingen och migration

I de flesta yttersta randområden har betydande förändringar skett både genom den naturliga befolkningsutvecklingen och genom migrationsflöden som innebär både hot och möjligheter för deras ekonomiska och sociala tillväxt. Denna process påverkar också den fysiska planeringen, arbetsmarknaden, utbildningsbehoven och offentliga tjänster.

Befolkningstillväxten i de franska utomeuropeiska departementen är den högsta i EU.

På Kanarieöarna ökar inte bara antalet illegala invandrare som anländer sjövägen[21], utan också problemet med minderåriga utan medföljande vuxen som kommer illegalt.

De yttersta randområdena är inte homogena i fråga om migrationspolitiken. De har olika status i förhållande till Schengenområdet och påverkas i olika grad av migration. Migrationspolitiken är dock fortfarande delvis medlemsstaternas ansvarsområde – särskilt när det gäller inresetillstånd – medan EU samordnar och övervakar de åtgärder som vidtas på nationell nivå.

Med tanke på de betydande konsekvenser som migrationen får för de yttersta randområdena vill kommissionen diskutera denna fråga med sina partner mer ingående, med tonvikt lagd vid följande frågor:

Hur kan vi på bästa sätt möta de utmaningar som den kraftiga förändringen av befolkningsstrukturen och den ständigt ökande utvandringen till fastlandet innebär?

---

[21] Enligt den spanska regeringen anlände 4 751 illegala invandrare sjövägen till Kanarieöarna under 2005, och 31 245 under 2006.

Hur kan vi stärka åtgärderna för att förbättra integrationen av legala invandrare i dessa områden på europeisk respektive nationell nivå?

Vilka åtgärder kan vidtas för att lösa de bakomliggande orsakerna till invandringen till de yttersta randområdena på grund av deras geografiska läge i en underutvecklad regional miljö?

Kan legal och cirkulär migration vara det bästa sättet att se till att migrationskontrollåtgärderna är förenliga med den ekonomiska och sociala utvecklingen i ursprungsländerna?

4.3. Jordbruket i de yttersta randområdena

Jordbruket är en viktig del av ekonomin i de yttersta randområdena, och denna verksamhet försvåras av faktorer som hänger samman med klimatet och det geografiska läget. Jordbruksproduktionen och livsmedelsförsörjningen är viktiga för områdenas ekonomiska stabilitet, som kan stärkas ytterligare genom den europeiska landsbygdsutvecklingspolitiken.

Gemenskapsstödet till olika jordbrukssektorer – särskilt efter införandet av stöd till banansektorn 2006 – har nu integrerats fullt ut i Posei-programmet. Detta möjliggör en mer enhetlig strategi för jordbrukssektorns utveckling i dessa områden i framtiden. En utvärdering av hur dessa reformer påverkar Posei ska göras senast 2009.

4.4. De yttersta randområdenas roll i EU:s havspolitik

De yttersta randområdena i Atlanten, Indiska oceanen och Karibiska havet har ett geografiskt läge som ger EU en global dimension när det gäller havspolitiken. Det innebär också att dessa områden har en viktig roll när det gäller unionens framtida havspolitik. De yttersta randområdena har deltagit aktivt i det samråd om EU:s framtida havspolitik som inleddes av kommissionen i juni 2006 och har inom ramen för samarbetsprojektet Rupmer[22] som stöddes av Interreg IIIC-programmet lämnat ett gemensamt bidrag till grönboken ”Unionens framtida havspolitik”. Detta samråd kommer att leda fram till en ny havspolitik för EU och en handlingsplan som bl.a. behandlar de yttersta randområdenas särdrag.

De yttersta randområdena är en viktig del av EU:s havsområden och ger EU en global dimension. Områdenas existens är beroende av havet. Närheten till havet ger fördelar i form av näringsverksamheter av olika slag och stora naturrikedomar, men innebär också att dessa områden är särskilt utsatta för effekterna av klimatförändringarna och extrema fenomen. Ekonomiskt sett motsvarar dessa områden Medelhavet och Östersjön tillsammans; de kan tillhandahålla viktiga ekosystemtjänster och tack vare dem är de berörda medlemsstaterna världsledande i fråga om havsområden. Det innebär också ett större ansvar för EU när det gäller att skydda havsresurser.

I vissa yttersta randområden kommer en hållbar användning av de marina resurserna att kräva ett närmare samarbete med grannländerna. Både strategin för de yttersta randområdena och EU:s nya havspolitik bör bidra till att samarbetsmekanismer upprättas med berörda länder. Net-Biome-projektet för inrättande av nätverk för regional forskningspolitik i de yttersta randområdena och utomeuropeiska länder och territorier i fråga om biologisk mångfald i tropiska områden – särskilt marin biologisk mångfald – visar de yttersta randområdenas

---

[22] Grönboken ”Unionens framtida havspolitik: En europeisk vision för oceanerna och haven”, KOM(2006) 275.

förmåga att skapa forskningsnätverk på områden som är särskilt viktiga för dem och som ger möjlighet att ta tillvara dessa tillgångar. Samarbete inom vetenskap och marinforskning har stor betydelse för de yttersta randområdena och kommer att bidra till att dessa områden kan möta de utmaningar som klimatförändringarna och uppgiften att säkerställa ekologisk hållbarhet i haven innebär.

Kommissionen uppmanar sina partner att diskutera följande frågor:

Hur kan vi främja styrningsverktyg för de olika havsområdena (Västindien, sydöstra Indiska oceanen, Makaronesien)? Skulle en konferens per havsområde som för samman berörda parter för att utarbeta en samordnad strategi för dessa frågor vara ett steg i rätt riktning?

Hur kan vi stödja de yttersta randområdenas specialisering på vissa segment av forskning och teknisk utveckling som marin (”blå”) bioteknik, exempelvis genom åtgärder för förbättrad information och kommunikation på detta område?

Hur kan vi utnyttja de näringsverksamheter som har anknytningar till havsmiljön, t.ex. fiske, vattenbruk, transport, hållbar turism och förnybar energi?

Hur bör vi i fortsättningen bekämpa olagligt fiske, bedriva övervakning av haven och riskhantering, förbättra sjösäkerheten och skydda havsmiljön?

Hur kan de yttersta randområdena med hjälp av sin potential i fråga om havsresurser bidra till en hållbar utveckling för EU som helhet genom den nya havspolitiken?

Hur kan vi garantera en hållbar förvaltning av kustområdena i de yttersta randområdena?[23]

5. SLUTSATSER

Kommissionen har genom att vidta åtgärder för att bibehålla och vidareutveckla strategin för de yttersta randområdena fullgjort sina skyldigheter i fråga om gemenskapens insatser, både när det gäller ekonomiskt stöd och antagande av särskilda åtgärder. Strategin grundar sig inte bara på partnerskapet med de tre medlemsstaterna och de sju yttersta randområdena, utan även på de riktlinjer som utarbetats av de övriga EU-institutionerna.

I meddelandet görs en positiv bedömning av den första fasen av genomförandet av strategin för de yttersta randområdena, men kommissionen betonar också behovet av att stärka de olika delarna av strategin från 2004 genom att vidta särskilda åtgärder för perioden 2007–2013. Det är också en bra utgångspunkt för att diskutera strategin i framtiden med inriktning på frågor som klimatförändringar, migrationsfrågor, jordbruk och EU:s havspolitik, som får vittgående konsekvenser för den socioekonomiska utvecklingen i dessa områden.

Detta meddelande är startskottet för en diskussion där EU-institutionerna, medlemsstaterna och – i de yttersta randområdena – regionala och lokala myndigheter, socioekonomiska aktörer och forskare deltar. Det föreslås att samrådsfasen pågår till juni 2008. Under den

[23] Europaparlamentets och rådets rekommendation om genomförandet av en integrerad förvaltning av kustområden i Europa av den 30 maj 2002, EGT L 148, s. 24 samt kommissionens meddelande ”Rapport till Europaparlamentet och rådet: Utvärdering av den integrerade förvaltningen av kustområden i Europa”, KOM(2007) 308 7.6.2007.

perioden kommer kommissionen att i samarbete med berörda regioner och medlemsstater anordna seminarier och workshops för att diskutera följande frågor:

- I vilken utsträckning kan strategin från 2004 anpassas till de nya utmaningar som de yttersta randområdena står inför?

- Vilka är de lämpligaste sätten att hantera de stora skillnaderna i fråga om befolkningsutveckling och migrationsflöden mellan de yttersta randområdena och närliggande regioner eller länder?

- Innebär klimatförändringarna särskilda problem för de yttersta randområdena?

- Vilka åtgärder kan de yttersta randområdena vidta inom ramen för EU:s havspolitik för att både gynnas av denna politik och kunna bidra till en hållbar utveckling i EU?

Efter det att detta offentliga samråd avslutats kommer kommissionen att utarbeta ett förslag om partnerskapet med de yttersta randområdena i framtiden. Genom det förslaget inleds en ny fas av den europeiska strategin för de yttersta randområdena.